

через що у квітні 2011 року парламент ліквідував другий рівень пенсійної системи. Для уникнення подібної ситуації у майбутньому було запроваджено жорсткіші правила інвестування пенсійних активів. 3 лютого 2014 року пенсійні фонди другого рівня були зобов'язані вкладати щонайменше 75% активів у акції, що котируються на Варшавській фондовій біржі. Ця частка зменшиться у 2017 році до 15%. Інвестувати у державні цінні папери Польщі чи інших країн заборонено взагалі. Інвестиції в акції іноземних емітентів до 2015 року мали складати 10% від загального обсягу активів. Потім частка зросла до 20%, а у 2016 – 30%.[3] Як наслідок, пенсійні фонди Польщі мали найбільші зміни частки інвестованих активів у облігації (-50,8%) та акції (+48,5%) за десять років серед країн ЦСЄ.

Отже, як свідчить досвід зарубіжних країн, впровадження 2го рівня пенсійної системи може стати тригером для розвитку вітчизняних ринків капіталів, оскільки із появою великих інституційних інвесторів в особі пенсійних фондів другого рівня зросте попит на цінні папери, підвищиться прозорості ринку і рівень корпоративного управління, активізується конкуренція на ринку фінансових послуг. Однак, накопичувальна система має потенційні ризики, такі як використання коштів для цілей фінансування дефіциту бюджету, зменшення вартості активів через економічну та фінансову нестабільність в країні. Тому передумовами для реформування пенсійної системи мають стати макроекономічна стабільність, зменшення дефіциту бюджету та рівня інфляції, реформування та стабілізація фінансового ринку, зниження рівня корупції.

Список використаних джерел:

1. Указ Президента України «Про Стратегію сталого розвитку "Україна - 2020"» від 12.01.2015 № 5/2015 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
2. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: http://reforms.in.ua/sites/default/files/upload/docs/kompleksna_programa_rozvytku_finansovogo_sektoru_do_2020_18_062015_0.pdf.
3. Annual Survey of Investment Regulation of Pension Funds [Електронний ресурс] // OECD. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.oecd.org/finance/private-pensions/annualsurveyofinvestmentregulationofpensionfunds.htm>.

УДК 336.717.8

Рекуненко І. І.

*д.е.н., професор, професор кафедри фінансів,
Українська академія банківської справи*

**ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ В СИСТЕМІ
НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ**

Існування третього рівня пенсійної системи України взагалі неможливе без залучення фінансових посередників до даного сегменту. Адже згідно законодавства недержавне пенсійне забезпечення (НПЗ) здійснюється пенсійними фондами, страховими компаніями та банківськими установами, які є основними на ринку фінансового посередництва.

Однак, на даний момент часу, більшість із них просто позначають свою присутність на цьому ринку. Участь українців в системі НПЗ далека від активності громадян в зарубіжних країнах. І в більшості випадків в цій ситуації, значну кількість проблем потрібно шукати не в самих фінансових посередниках.

Звичайно, діяльність та активність фінансових посередників бажає бути кращою. Адже, за підсумками 9 міс. 2015 р. в Державному реєстрі фінансових установ міститься інформація про 72 недержавні пенсійні фонди. Станом на 01.10.2015 р. кількість пенсійних контрактів, укладених адміністраторами недержавних пенсійних фондів складає 58,1 тис. шт., що всього на 8 % більше за аналогічний показник за підсумками 9 місяців попереднього року. Загальна кількість страхових компаній станом на 01.10.2015 р. становила 368, у тому числі страхові компанії «life» – 50 компаній. Частка страхових платежів, що припадає на 10 найбільших страхових компаній «Life», становить 88 % сукупного обсягу. Обсяг валових страхових платежів зі страхування життя за результатами 9 міс. 2015 року склав 1503,3 млн. грн, що тільки на 0,2 % більше, ніж за підсумком 9 міс. 2014 року (1500,1 млн. грн. станом на 30.09.2014 р.) [1].

Що стосується участі банків у системі НПЗ, які повинні відкривати пенсійні депозитні рахунки для накопичення пенсійних заощаджень у межах суми, визначеної для відшкодування вкладів Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, то їх діяльність в цьому напрямку взагалі практично відсутня. Головна їх роль, як фінансових посередників, в системі НПЗ визначається створенням корпоративних недержавних фондів. Всі ці тенденції визначаються кон'юнктурою ринку та попитом на їх послуги.

На наш погляд, труднощі з якими зіштовхуються фінансові посередники у вітчизняній системі НПЗ полягають у наступному:

- достатньо низькі доходи населення а, отже, і низький рівень заощаджень;
- низька поінформованість населення про пенсійні продукти;
- недовіра населення до довгострокових накопичувальних продуктів у зв'язку з нестабільною економічною ситуацією в країні;
- недосконалість інфраструктури ринку;
- множинність регулюючих органів;
- достатньо низька привабливість інвестування;
- недостатня прозорість діяльності управляючих компаній і вимоги щодо розкриття інформації;
- відсутність гарантування збереження пенсійних накопичень, страхування відповідальності;
- неможливість оцінити ефективність роботи управляючих компаній;
- існування оподаткування доходів за пенсійними внесками.

Отже, як видно із існуючих проблем, державі необхідно зробити достатньо багато заходів та кроків вперед, які будуть сприяти поступовому, повному та успішному заповненню фінансовими посередниками ніші НПЗ.

Список використаних джерел

УДК 336.761

Ройко І.М.
*аспірант кафедри фінансові ринки
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»*

КОНСОЛІДАЦІЯ ЯК НОВИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ БІРЖОВОГО РИНКУ АКЦІЙ УКРАЇНИ

Біржовий ринок акцій, як сегмент ринку цінних паперів, відіграє на сьогодні другорядну роль на ринку цінних паперів, фінансовому ринку та економіці України в цілому, а його ринкова капіталізація впала до мінімальних з 2008 року рівнів – 55 млрд.грн. станом на кінець 2015 року.

Проте, на вітчизняному біржовому ринку акцій, за даними НКЦПФР, на кінець 2015 року, на підставі ліцензії НКЦПФР, здійснювали професійну діяльність з торгівлі цінними паперами – 384 торгівця цінними паперами (торгівці та банки), з управління активами інституційних інвесторів – 326 компаній з управління активами, з депозитарної діяльності – 262 депозитарних установи. Кількість акцій емітентів допущених до торгів на фондових біржах України у 2015 році склала 1902, з яких 32 емітента акцій відповідали 2-му рівню лістингу і 1 емітент акцій – 1-му рівню лістингу [1].

Значна кількість професійних учасників біржового ринку акцій та випусків акцій, які допущені для торгівлі на фондових біржах України, за умов сучасного стану вітчизняного ринку цінних паперів, не сприяє концентрації і зростанню ліквідності, прозорості, інвестиційної привабливості ринку та за низької ринкової капіталізації біржового ринку акцій і обсягів біржових торгів акціями викликають необхідність стимулювання процесів консолідації регульованого ринку цінних паперів, зокрема біржового ринку акцій України.

К.е.н. Краснова І.В. у своєму дослідженні стану та перспектив розвитку фондового ринку України наголосила на необхідності формування консолідованої інфраструктурної складової біржового ринку, як важливий аспект реформування фондового ринку в Україні [2].

Водночас, к.е.н. Сидоренко О.В. досліджуючи проблеми розвитку ринку цінних паперів визначив питання консолідації біржової системи та необхідності побудови ефективної системи регулювання біржового ринку з усіма його інструментами як головний та ефективний механізм підвищення конкурентоздатності фінансових та товарних ринків [3].

Ми повністю підтримуємо позицію даних вчених, щодо необхідності стимуляції консолідація регульованого ринку цінних паперів, зокрема біржового ринку акцій України та вважаємо, що консолідація системи біржового ринку України має відбутись протягом 2015-2020 років за наступними напрямками:

- консолідація біржової інфраструктури, результатом якої має стати поява до кінця 2020 року в Україні єдиного біржового холдингу замість існуючих